

ОЦІНКА ЯКОСТІ НАУКОВОГО ЖУРНАЛУ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Проаналізовано методики оцінки якості наукового журналу Вищою атестаційною комісією Російської Федерації і Національною бібліотекою України ім. В. І. Вернадського. На їх основі розроблено новий показник наукової якості журналу та методику його розрахунку. Запропоновано механізм запобігання компенсації при оцінці наукового журналу. Розглядається проблема одержання плати з авторів за публікацію і рекомендуються шляхи її вирішення. Запропоновано способи використання індексу наукової якості журналу для оцінки результативності наукової діяльності професорсько-викладацького складу.

**EVALUATION OF QUALITY OF SCIENTIFIC JOURNAL:
PROBLEMS AND RESPEKTYVY**

Analysis assessing the quality of the scientific journal of the Higher Certification Commission of the Russian Federation and the National Library of Ukraine. Bibliography. On their basis the new index as a scientific journal and its calculation method. The mechanism to prevent compensation when evaluating a scientific journal. The problem of obtaining payment from authors for publication and recommended ways of addressing it. Ways of using an index as a scientific journal to assess the impact of science faculty.

Стаття надійшла 01.03.10

УДК 004.415

Ю. В. Ратушняк, Г. М. Ковалишин

Українська академія друкарства

**ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО РЕПОЗИТАРІЮ
ВІДКРИТОГО ДОСТУПУ В УКРАЇНСЬКІЙ АКАДЕМІЇ ДРУКАРСТВА**

Аналізується сучасний стан науково-освітньої бібліотеки УАД з огляду на появу нових інформаційно-комунікаційних технологій. Детальніше розглянуто проблему наявності фахових наукових видань УАД та інших українських інституцій аналогічного профілю у відкритому доступі порівняно із закордонними. Запропоновано рекомендації щодо технічного оснащення майбутнього інституційного репозитарію відкритого доступу УАД та етапи його впровадження.

Інституційний репозитарій, відкритий доступ, етапи впровадження, рекомендації, технічне оснащення

У галузі освіти і науки питання поширення, управління та довготривалого надійного зберігання цифрових даних стоїть дуже гостро, адже від того, як легко дослідники, науковці, студенти керують потрібною їм інформацією залежить майбутній поступ у розвитку людської цивілізації. Для вирішення цієї проблеми сьогодні проведено багато досліджень щодо створення електронних архівів. Результатом став масив електронних бібліотек (ЕБ) різного спрямування, у тому числі і наукових (НЕБ або інституційних репозитаріїв (ІР)), що виникли при НДІ, навчальних закладах тощо. Найбільшу практичну цінність серед них мають ІР відкритого доступу (ВД).

Важливість створення IP ВД при вищих навчальних закладах (ВНЗ) (особливо на базі безкоштовних систем) зумовлено такими чинниками:

аналіз спеціалізованих видань різних галузей наук показав, що з них понад 80% залишаються невидимими для міжнародної наукової спільноти, а подекуди й для українських дослідників [5];

вступ України в Болонський процес потребує від бібліотек ВНЗ якісно нового рівня надання інформаційних послуг для забезпечення потреб навчального процесу.

З початку 2005 року Інститут програмних систем НАН України вивчив і випробував декілька платформ програмного забезпечення (ПЗ) для побудови НЕБ [9]. У результаті було створено НЕБ для задоволення потреб НАНУ, а також реалізовано декілька спільних програм з ВНЗ України. Пропагування ідей ВД у ВНЗ здійснює НУ «Києво-Могилянська академія», який має ряд цікавих розробок і впроваджень з даного питання [1, 12]. Реалізоване інформаційне середовище ВНЗ має Тернопільський НТУ ім. Івана Пулюя, у тому числі IP ВД [11]. Активну участь у розгляді цього питання беруть інші ВНЗ та наукова спільнота України.

Основним завданням вважаємо побудову IP ВД УАД. Ця проблема різнобічна, тому повністю охопити її вирішення в рамках нашої статті неможливо. З усієї множини питань виділимо декілька, які, на наш погляд, потребують першочергового розв'язання, зокрема:

який сучасний стан науково-освітньої бібліотеки УАД з огляду на появу нових інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ);

чи знаходяться у ВД наукові видання УАД та інших українських інституцій аналогічного профілю;

які українські та закордонні ВНЗ видавничо-поліграфічного профілю мають IP ВД;

які основні технічні проблеми повинна подолати УАД для забезпечення розгортання власного IP ВД;

який загальний перелік питань необхідно вирішити для впровадження в експлуатацію IP ВД УАД.

Створення IP ВД в УАД надзвичайно актуальне завдання. Його побудова забезпечить оперативне і повне інформування широкого кола науковців, дослідників, студентів напряму «Видавничо-поліграфічна справа» як в Україні, так і за її межами про наукові досягнення і розробки УАД, висвітлені у виданнях академії (особливо фахових).

Сучасний стан науково-освітньої бібліотеки Української академії друкарства. УАД — єдиний в Україні автономний ВНЗ, який готує фахівців видавничо-поліграфічної справи. Для якісного інформаційного забезпечення навчального та науково-дослідних процесів при академії працює бібліотека, фонди якої містять необхідну фахову літературу. Поява нових ІКТ вносить свої корективи в інноваційну діяльність українських і закордонних бібліотек ВНЗ [3]. Отримані результати проведеного аналізу сучасного стану науково-освітньої бібліотеки УАД порівнювалися із загальноосвітніми тенденціями розвитку бібліотечної справи ВНЗ [2, 15]. Як складова інформаційного середовища ВНЗ бібліотека немає ЕБ (медіатеки), IP з ВД до вмісту, віртуального дослідницького середовища, яке б використовувало можливості Web 2.0 та ін.

Детальніше розглянемо електронні ресурси та сервіси, до яких повинна надавати доступ своїм читачам сучасна бібліотека ВНЗ, та стан їх впровадження в УАД:

1. Електронний каталог (ЕК). Доступний лише в одному навчальному корпусі академії в локальній мережі читального залу, який має доступ до Інтернету. Оскільки формування ЕК розпочалося лише декілька років тому, не весь бібліотечний фонд УАД у ньому представлений, але нові надходження вносяться вчасно.

2. Повнотекстові фонди. Електронні підписні видання і реферативні бази бібліотека УАД не передплачує (лише друковані). Медіатека відсутня, тому повнотекстових електронних видань немає, а для ВНЗ технічного профілю велике значення для поповнення фондів мають електронні версії публікацій ВНЗ (навчальних, методичних, наукових).

3. Аудіо- та відеофайли. Цей вид інформації в бібліотеці не представлений.

4. Галерея зображень. Відсутня.

5. Інтернет посилання. Не описані в каталозі як структурні одиниці зберігання.*

6. Додаткові сервіси. Відсутні електронна доставка документів і online замовлення потрібних видань. Читачі позбавлені можливості слідкувати за своїм формуляром через Інтернет. Не зайвими були б online консультативна допомога користувачам бібліотеки, зворотний зв'язок, збір побажань, моніторинг потреб читачів. Не проводяться групові тренінги по структурі ЕК, організації пошуку в ньому.

Окреслимо основне коло питань, які потрібно вирішити в рамках інноваційної моделі бібліотеки УАД:

1. Ресурси і сервіси ЕБ (описані вище).

2. Незадовільне технічне оснащення ЕБ, ІР.

3. Недостатня кваліфікація працівників для роботи з новим типом бібліотечних послуг.

4. Online доступ до ресурсів бібліотеки, ІР.

5. Можливість у подальшому інтегрувати медіатеку, ІР в інформаційне середовище ВНЗ.

6. Психологічний бар'єр у свідомості працівників бібліотеки та професорсько-викладацького колективу щодо роботи з інформацією в електронному вигляді.

7. Юридичні питання дотримання авторського права (АП).

8. Фінансування впровадження новітніх технологій у роботу бібліотеки.

У майбутньому важливе значення матиме і створення спільних з іншими ВНЗ (особливо аналогічного профілю) ЕБ та ІР. Актуальною залишається проблема поповнення фондів бібліотеки ВНЗ науковими журналами, зарубіжною літературою, сучасними навчальними посібниками в електронному вигляді. Для вирішення усіх цих питань потрібно проводити популяризацію концепції ЕБ, ІР та інших видів інноваційної діяльності сучасних бібліотек ВНЗ. Сьогодні

* Електронні повнотекстові матеріали, аудіо-, відеоінформація, зображення присутні як частина освітньо-наукового процесу в УАД, але структурно не належать ЕБ.

можна констатувати, що бібліотека академії не відповідає вимогам сучасності, знаходиться на початковому етапі формування багатьох ресурсів і сервісів.

Фахові наукові видання УАД інших українських інституцій аналогічного профілю у відкритому доступі. Завжди основними виробниками наукової продукції були ВНЗ. Українська академія друкарства не виняток. Щороку академія проводить багато науково-освітніх заходів (конференції, семінари, конкурси). Видавництво УАД публікує достатню кількість навчальної та науково-методичної літератури, випускає фахові журнали «Наукові записки», «Поліграфія і видавнича справа», «Квалілогія книги», «Комп'ютерні технології друкарства».

У результаті аналізу даних Порталу НБУВ «Наукова періодика України (журнали та збірники наукових праць)»** та Переліку фахових видань ВАКУ з технічних наук [7] складено таблицю (табл. 1 за станом на грудень 2009 р.).

Таблиця 1

**Перелік науково-технічних журналів з проблем
видавничо-поліграфічного комплексу**

Назва видання	Рік заснування	Засновник	Архів номерів у Порталі НБУВ
Друкарство	1994	Український НДІ спеціальних видів друку, Держкомітет інформаційної політики України, ЗАТ «Видавництво «Бліц-Інформ»	не представлений
Квалілогія книги	1996	УАД МОНУ	з № 2 (12) за 2007 р.
Комп'ютерні технології друкарства	1999	УАД МОНУ	з 17 випуску за 2007 р.
Наукові записки	1999	УАД МОНУ	з № 1 (13) за 2008 р.
Поліграфія і видавнича справа	1964	УАД МОНУ	з № 1 (47) за 2008 р.
Технологія і техніка друкарства	2003	НТУУ «КПІ» МОНУ	з № 1 за 2008 р.
Упаковка	1996	Національний університет харчових технологій, ЗАТ «Інститут «ВНДІХІМПроект», ТОВ «Інформаційно-аналітичний центр «Упаковка»	статті з 2005 року

Завдяки важливому наказу [6] чотири фахові видання УАД знаходяться у ВД на сайті НБУВ (на жаль, відсутні постатейний пошук і метадані до статей). Решта результатів наукової діяльності УАД оприлюднюється обмеженими тиражами, тобто залишається недоступною українській і світовій науковій спільноті. Слід зауважити, що значна частина досліджень, дані яких надруковано у вищеперелічених джерелах, у ВД не представлена.

** <http://www.nbuv.gov.ua/portal/>.

Професорсько-викладацьким колективом і студентами академії створено ряд матеріалів, які належали б архівувати в IP УАД. Це, зокрема, журнальні статті (опубліковані у фахових виданнях академії або інших журналах); тези доповідей на конференціях; препринти доповідей, робочих матеріалів і статей; матеріали наукових семінарів, відкритих столів і симпозіумів; книги та їх розділи; аудіовізуальний матеріал; патенти; програмне забезпечення; дисертації й автореферати дисертацій; реферати рецензованих магістерських і курсових робіт студентів. Зрозуміло, що не йдеться про матеріали з грифом секретності.

Українські та закордонні інституційні репозитарії відкритого доступу ВНЗ щодо проблем видавничо-поліграфічної галузі. За даними харвестера OpenDOAR^{***} (за станом на грудень 2009 р.), жоден український ВНЗ^{****}, який готує фахівців видавничо-поліграфічного напрямку, не має IP ВД.

Для пошуку IP ВД закордонних ВНЗ довелося скористатись вибіркою університетів, поданою в додатках [19], і харвестером OpenDOAR. З понад 40 навчальних закладів з усіх куточків світу лише вісім мають IP ВД, у наповненні яких є матеріали з проблем поліграфічної галузі. Варто зазначити, що до їх числа потрапили найавторитетніші ВНЗ (табл. 2).

Таблиця 2

IP ВД закордонних ВНЗ, у наповненні яких є матеріали з проблем видавничо-поліграфічного комплексу

Країна	Матеріали
США	Massachusetts Institute of Technology, http://dspace.mit.edu/ Rochester Institute of Technology, https://ritdml.rit.edu/dspace
ФРН	Technische Universität Chemnitz, http://archiv.tu-chemnitz.de/ Technische Universität Darmstadt, http://tuprints.ulb.tu-darmstadt.de/ Stuttgarter Hochschule der Medien, http://opus.bsz-bw.de/hdms/
Чеська Республіка	University Pardubice, http://dspace.upce.cz/
Королівство Швеція	Royal Institute of Technology, http://kth.diva-portal.org/smash/search.jsf
Фінляндська Республіка	Helsinki University of Technology, http://www.otilib.fi/tkk/edoc/search.html

^{***} <http://www.opendoar.org/>.

^{****} Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Національний університет харчових технологій; Український державний хіміко-технологічний університет; Харківський національний університет радіоелектроніки; Харківський національний економічний університет; Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»; Національний авіаційний університет.

Рекомендації щодо технічного оснащення інститутарію відкритого доступу УАД. Базою розвитку ІР повинна стати академічна комп'ютерна мережа (КМ), яка об'єднувала б сервери та ПК на робочих місцях у лабораторіях, конференц- і читальних залах у всіх навчальних корпусах і гуртожитках академії, була багаторівневою, мала пропускну здатність інформації у верхньому рівні мінімум 1 Гбіт/с (у підмережах — 100 Мбіт/с з технічною можливістю збільшення). У конференц- і читальних залах потрібно додатково встановити точки бездротового доступу (Wi-Fi) до ресурсів внутрішньоакадемічної мережі та Інтернету. Сумарна пропускну здатність каналів доступу до Інтернету з локальної мережі повинна знаходитися на рівні хоч би 100 Мбіт/с.

Етапи впровадження інституційного репозитарію УАД. У результаті світового та українського досвіду щодо створення ІР у ВНЗ визначено декілька етапів розгортання ІР ВД УАД [4, 10, 14]. Спочатку потрібно створити робочу групу проекту (бібліотека, ІТ-спеціаліст(и) від кафедри електронних мультимедійних видань, юрист академії, представники професорсько-викладацького колективу всіх факультетів) і визначити її керівника.

Перший етап — теоретичний або підготовчий. Результатом його виконання повинно бути розроблення загальних положень і визначення: термінів, мети майбутнього ІР УАД; завдання ІР; основних функціональних рис ІР; загальних принципів розміщення матеріалів і політик ІР (щодо колекцій ІР, змісту ІР, форматів, метаданих, відкликання матеріалів з ІР, контенту); структури (встановлення спільнот), управління та обслуговування ІР УАД; порядку підготовки даних і розміщення інформації в ІР УАД (вимагати самоархівування, визначити період ембарго тощо); рекомендацій з підготовки електронних матеріалів до депонування (загальне оформлення, конвертування, оцифрування, найменування файлів); принципів захисту авторського права та авторського договору про передачу невиключних прав на використання твору або ліцензії, за якою автори передаватимуть свої матеріали в ІР; бюджету ІР.

На цьому етапі слід порівняти та вибрати програмне забезпечення для побудови ІР (дослідження, проведені в процесі підготовки статті, дозволяють рекомендувати DSpace^{****}), проаналізувати наявні технічні (мережа, серверне оснащення, Інтернет) ресурси та дати рекомендації щодо їх вдосконалення для розгортання ІР. Важливо також визначити коло зацікавлених сторін у створенні ІР (академія, її студенти та професорсько-викладацький колектив, українська та міжнародна наукова спільнота). Усі підготовчі результати потрібно заслухати на засіданнях вченої ради та прийняти положення про ІР УАД, авторський договір та інші документи. Підготувати необхідні накази ректора академії.

Другий етап — практична реалізація проекту. Встановлення та налаштування (програмування) ПЗ ІР відповідно до потреб академії (наприклад, створення емблеми ІР й оригінального стилю інтерфейсу користувача, схеми метаданих та ін.), реєстрація ІР у харвестерах, директоріях тощо; інтеграція ІР в інформаційне середовище УАД; тестування.

**** <http://www.dspace.org/>.

Третій етап — задача проекту в експлуатацію, активне інформування та навчання користувачів ІР, наповнення репозитарію, технічна підтримка ІР. Інші заходи спрямовані на підтримку номінального режиму роботи репозитарію.

Четвертий етап — планування розвитку ІР. Крім наукового спрямування репозитарію, підтримувати ще й освітній, розміщуючи різноманітні навчальні об'єкти (методичне забезпечення, лекційні курси тощо). Запуск додаткових сервісів ІР (актуальні CV, списки публікацій, бібліографія; друк на вимогу; менеджмент та оцінка якості досліджень; персональні веб-сторінки науковців; віртуальне освітнє середовище; працевлаштування студентів; статистика використання матеріалів тощо). Планування розширення технічної бази ІР, розширення співпраці з ІР інших ВНЗ. Проект ІР УАД стане реальним та успішним у тому випадку, якщо в процесі свого становлення будуть підписані угоди про співпрацю з уже існуючими репозитаріями та проектами ВД, наприклад UkrELib [13].

Таким чином, ІР ВД ВНЗ в Україні й світі є вимогою часу. Їх поширення сприятиме розвитку інформаційного суспільства (суспільства знань). Відповідні пріоритети закладено в законодавстві України. Після розгляду в нашій статті поставлених завдань можна дійти таких висновків:

інформаційне науково-освітнє середовище УАД знаходиться на початках свого розвитку, бібліотека академії не здатна в повному обсязі задовольнити потреби своїх читачів з урахуванням сучасних тенденцій розвитку ІКТ;

фахова наукова думка УАД та інших інституцій лише незначно представлена світовій спільноті науковців, дослідників і студентів;

жоден український ВНЗ, який готує фахівців видавничо-поліграфічного профілю, немає створеного ІР ВД. На противагу їм у закордонних ВНЗ відповідні послуги розгортаються швидкими темпами. У такій ситуації УАД повинна стати центром наукової поліграфічної думки, представленої у ВД в Інтернеті, та кооперуватись у майбутньому з іншими репозитаріями профільних ВНЗ або заохочувати їхніх науковців до депонування своїх робіт у проектному ІР УАД.

Серед множини актуальних проблем, які потрібно вирішити перед запуском в експлуатацію ІР УАД, знаходиться технічне забезпечення проекту. Дані рекомендації щодо його параметрів далекі від реальних показників.

Заключним дослідженням стало формування етапів впровадження ІР ВД в УАД. У їх розробці використано досвід уже існуючих українських і закордонних ВНЗ. Результат розв'язання проблеми впровадження ІР ВД УАД передбачає вирішення оригінальних завдань у майбутньому [16, 17, 18].

Отримані результати та висновки важливі для подальших наукових досліджень і практичного впровадження нової інформаційної парадигми сучасного ВНЗ.

1. Бруй О. М. Відкритий доступ до наукової інформації: університетські відкриті архіви [Електронний ресурс]. — 2007. Режим доступу: URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua/dspace/handle/123456789/99>, вільний. — Назва з екрана. 2. Бруй О. М. Інформаційні технології в Науковій бібліотеці НаУКМА [Електронний ресурс]. — 2008. Режим доступу: URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua/dspace/handle/123456789/124>, вільний. — Назва з екрана. 3. Бруй О. М. Управління електронними ресурсами: А to Z в бібліотеці НаУКМА [Електронний ресурс]. — 2008. Режим

доступу: URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua/dspace/handle/123456789/77>, вільний. — Назва з екрана. 4. Кучма И. Мастер класс «С чего начать: Подготовка и создание архивов открытого доступа» [Электронный ресурс] / И. Кучма // 16-та Міжнар. конф. «Крим 2009», червень 2009 р., АР Крим, Україна. Режим доступу: URL: <http://www.slideshare.net/irynak/ss-1586030>, вільний. — Назва з екрана. 5. Мриглод І. М. Наука України у світовому інформаційному просторі / І. М. Мриглод, О. І. Мриглод [Електронний ресурс] // Вісник Національної Академії наук України. — 2007 — №10. — С. 3–18. Режим доступу: URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua:8080/dspace/bitstream/123456789/562/1/a1-10.pdf>, вільний. — Назва з екрана. 6. Наказ ВАК та НАН України №431/311 від 07.07.2008 р. «Про затвердження Порядку передавання електронних копій періодичних друкованих наукових фахових видань на зберігання до Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського» // Офіційний вісник України. — 2009. — № 4. — с. 56. 7. Перелік фахових видань ВАК з технічних наук [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: http://www.vak.org.ua/docs/prof_journals/journal_list/technical.pdf, вільний. — Назва з екрана. 8. Положення про інституційний депозитарій Тернопільського державного технічного університету ім. Івана Пулюя (ELARTU): Протокол № 5 від 28 квітня 2009 року засідання вченої ради ТДТУ [Електронний ресурс] / Тернопільський державний технічний університет ім. Івана Пулюя. — Тернопіль: ТДТУ, 2009. — 9 с. Режим доступу: URL: <http://elartu.tstu.edu.ua/handle/123456789/207>, вільний. — Назва з екрана. 9. Резниченко В. А. О создании открытой научной электронной библиотеки периодических изданий НАНУ [Электронный ресурс] / В. А. Резниченко, Г. Ю. Проскудина, К. А. Кудим // Электронные библиотеки: перспективные методы и технологии, электронные коллекции: 10-я Всерос. науч. конф. «RCDL 2008»: тр. конф. — Дубна, 2008. — С. 347–356. Режим доступа: URL: http://rcdl2008.jinr.ru/pdf/347_356_paper42.pdf, свободный. — Загл. с экрана. 10. Шкодзінський О. К. Досвід роботи інституційного репозитарію НАУКМА–eKMAIR [Електронний ресурс] / О. К. Шкодзінський, Г. Я. Онисько — Тернопіль: ТДТУ, 2009. Режим доступу: URL: <http://elartu.tstu.edu.ua/handle/123456789/322>, вільний. — Назва з екрана. 11. Шкодзінський О. К. Інституційний репозитарій ELARTU як складова частина науково-освітнього порталу Тернопільського державного технічного університету [Електронний ресурс] / О. К. Шкодзінський, С. О. Костишин, Г. Я. Онисько, С. О. Дубик, С. О. Войт // 16-та міжнар. конф. «Крим 2009», 11 червня 2009 р., м. Судак, АР Крим, Україна. Режим доступу: URL: http://www.gpntb.ru/win/inter-events/crimea_2009/disk/78.pdf, вільний. — Назва з екрана. 12. Ярошенко Т. О. Бібліотеки України за відкритий доступ до знань! [Електронний ресурс] / Т. О. Ярошенко // Бібліотечний форум України. — 2009 — №3. — С. 44–47. Режим доступу: URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua/dspace/handle/123456789/515>, вільний. — Назва з екрана. 13. Ярошенко Т. О. Проект «Електронна бібліотека : центри знань в університетах України» — інновації через співробітництво [Електронний ресурс] / Т. О. Ярошенко // Бібліотечний вісник. — 2009 — № 3. — С. 3–5. Режим доступу: URL: <http://www.library.ukma.kiev.ua/dspace/handle/123456789/85>, вільний. — Назва з екрана. 14. Building Repositories — Planning Checklist [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: <http://www.rsp.ac.uk/repos/checklist0>, вільний. — Назва з екрана. 15. Котляр Э. А. Результаты мониторинга и основные рекомендации по вопросам развития электронных библиотек вузов [Электронный ресурс] / Э. А. Котляр, Д. Ю. Гужеля, Н. А. Полихина // Электронные библиотеки: перспективные методы и технологии, электронные коллекции: 10-я Всерос. науч. конф. «RCDL 2008»: тр. конф. — Дубна, 2008. — С. 380–386. Режим доступа: URL: http://rcdl2008.jinr.ru/pdf/380_386_paper47.pdf, свободный. — Загл. с экрана. 16. Паринов С. И. Развитие электронных библиотек — путь к открытой науке [Электронный ресурс] / С. И. Паринов // Электронные библиотеки: перспективные методы и технологии, электронные коллекции: 11-я Всерос. науч. конф. «RCDL 2009»: тр. конф. — Петрозаводск, 2009. — С. 225–234. Режим доступа: URL: http://rcdl2009.krc.karelia.ru/doc/full_text/225_234_Invited-2.pdf, свободный. — Загл. с экрана. 17. Паринов С. И. Технология поддержки электронных научных публикаций как «живых» документов [Электронный ресурс] / С. И. Паринов, М. Р. Когаловский // Электронные библиотеки: перспективные методы и технологии, электронные коллекции: 11-я Всерос. науч. конф. «RCDL 2009»: тр. конф. — Петрозаводск, 2009. — С. 53–58. Режим доступа: URL: http://rcdl2009.krc.karelia.ru/doc/full_text/053_058_Section02-1.pdf, свободный. — Загл. с экрана. 18. Теймуразов К. Б. Электронная библиотека как способ увеличения эффективности работы аспирантуры [Электронный ресурс] / К. Б. Теймуразов

// Электронные библиотеки: перспективные методы и технологии, электронные коллекции: 11-я Всерос. науч. конф. «RCDL 2009»: тр. конф. — Петрозаводск, 2009. — С. 481–482. Режим доступа: URL: http://rcdl2009.krc.karelia.ru/doc/full_text/481_482_Stand-doklad-3.pdf, свободный. — Загл. с экрана. 19. Энциклопедия по печатным средствам информации. Технологии и способы производства / Гельмут Киппхан; Пер. с нем. — М.: МГУП, 2003. — 1280 с.

ПЕРСПЕКТИВЫ СОЗДАНИЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНОГО РЕПОЗИТАРИЯ ОТКРЫТОГО ДОСТУПА В УКРАИНСКОЙ АКАДЕМИИ ПЕЧАТИ

Анализується сучасне становище науково-освітньої бібліотеки УАД в зв'язі з появою нових інформаційно-комунікаційних технологій. Детальніше розглянуто проблему присутності професійних наукових видань УАД і інших українських інституцій аналогічного профілю в відкритому доступі порівняно з зарубіжними. Предложено рекомендації по технічному оснащенню майбутнього інституціонального репозитарія відкритого доступу УАД і етапи його впровадження.

THE PROSPECTS OF CREATING THE OPEN ACCESS INSTITUTIONAL REPOSITORY IN THE UKRAINIAN ACADEMY OF PRINTING

Taking into consideration the appearance of new information and communication technologies the present condition of the UAP scientific-educational library has been analyzed. The problem of availability of UAP professional scientific editions and other Ukrainian institutions of similar kind in the open access as compared with foreign ones has been considered. The recommendations as to the technical equipment of the UAP future open access repository and stages of its implementation have been suggested.

Стаття надійшла 26.03.10

УДК [378.4:655.1]: 311.3(477)

С. В. Буряк

ДНУ «Книжкова палата України ім. І. Федорова»

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОВІДНИХ УНІВЕРСИТЕТІВ УКРАЇНИ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ

Розглядається видавнича діяльність провідних університетів України, аналізується видана ними література. Простежується випуск навчальних і методичних видань і видань для вищих навчальних закладів держави за роки незалежності.

Видавнича діяльність, університетське книговидання, вищі навчальні заклади

Перші роки незалежності Української держави внесли значні корективи в структуру видавничого ринку. Однією з проблем освіти стало забезпечення вищих навчальних закладів і шкіл якісними підручниками. Сформувався та актив-